

Framgångsfaktorer för inflytandeforum

Inflytandeforum kan fungera på olika sätt. Här summerar vi hur arbetet kan se ut och vilka hinder och möjligheter som finns. En rad punkter är viktiga för att inflytandeforum ska bli framgångsrika.

Barnombudsmannen har tagit del av hur olika inflytandeforum arbetar och deras erfarenheter. Här har vi summerat en rad punkter som är viktiga för att inflytandeforumen ska bli framgångsrika.

Vuxnas motiv måste vara tydligt

- Politiker och beslutsfattare måste vara medvetna om sina värderingar. Att ge barn och unga inflytande handlar i hög grad om förändrade attityder och förhållningssätt.
- Var tydliga med vilka motiv ni har gentemot de unga. För att de unga ska få ett förtroende måste beslutsfattarna tydliggöra vad inflytandet innebär. Handlar det om att ge ifrån sig makt så att de unga delvis kan bestämma över vissa delar eller om att faktiskt låta dem påverka olika beslut som tas i kommunen? Eller handlar det enbart om att via inflytandearbetet fostra unga till demokratiska medborgare? En dialog om dessa frågor kan tydliggöra forumets roll och synen på hur mycket inflytande forumet ger de unga. Om en sådan tydlighet saknas finns det en uppenbar risk att, framför allt de unga, missförstår sina möjligheter till inflytande. I förlängningen kan detta medverka till en misstro mot beslutsfattare. Vilket i sin tur kan innebära en motvilja mot att aktivera sig i inflytandeforumet.
- Var tydlig med syftet med forumet. Det är de vuxna som i hög grad konstruerar förutsättningarna och anger normerna för det utrymme som barn och unga faktiskt får. Det betyder att det är beslutsfattare som medvetet eller omedvetet har en tanke om vad forumet ska göra och vad forumet ska ha för roll.

Ledningens vilja och engagemang är avgörande

- En politisk vilja måste finnas för att inflytandeforumet ska få legitimitet och kunna verka inom samtliga kommunala verksamhetsgrenar. Det bör finnas ett övergripande beslut i kommunen om ett inflytandeforum. Beslutet bör leda till att det utarbetas en målsättning med forumet. För att öka legitimiteten i framtagandet av målsättningen bör de unga involveras.

Strukturer är viktiga

- Placera forumet direkt under kommunstyrelsen, vilket visar på intentionen med ett inflytandeforum. Det ger också legitimitet åt forumets verksamhet och sänder ut en signal om att det är en angelägenhet för samtliga kommunala verksamheter.
- Identifiera och utveckla former och rutiner som gör att forumet kan påverka inom ramen för den befintliga verksamheten och beslutsfattandet. För att forumet ska kunna användas på rätt sätt är det viktigt att beslutsfattare och tjänstemän på olika nivåer resonerar om hur inflytandeforumet kan utgöra en kanal för att ta in ungas åsikter.

Framgångsfaktorer för inflytandeforum

- Vuxnas motiv måste vara tydligt
- Ledningens vilja och engagemang är avgörande
- Strukturer är viktiga
- En ungdomssamordnare är av betydelse
- Tid och resurser är en förutsättning
- Ge kunskap till både de unga och berörda beslutsfattare samt andra berörda aktörer
- Se till att skapa en dialog och utveckla en positiv kommunikation mellan forumet och beslutsfattare samt andra berörda aktörer
- Följ upp forumet kontinuerligt

En ungdomssamordnare är av betydelse

- Ge stöd i form av en ungdomssamordnare eller motsvarande. En sådan funktion ska fungera som ett stöd för forumet utifrån de ungas önskemål.

Tid och resurser är en förutsättning

- Det är viktigt att barn- eller ungdomsgrupper får tillräckligt med tid för att kunna sätta sig in i och förstå de uppgifter som de ska ha inflytande över. Det är betydelsefullt att förklara vilka beslut och ärenden som kan ta tid och vilka som kan åtgärdas relativt snart.
- En förutsättning för självständigt arbete är att det finns ekonomiska, materiella och personella resurser för ungdomsrådets verksamhet. Det kan till exempel handla om en egen lokal, en mötesplats där man kan rå sig själv. I detta fysiska rum bör det finnas nödvändig teknisk utrustning som gör att de unga kan kommunicera med omvärlden. En annan förutsättning som kan betyda mycket är att de unga får en egen budget. I en del kommuner har man avsatt ekonomiska resurser som ungdomarna själva kan bestämma om. Några exempel på vad en sådan budget kan användas till är fester eller konserter, åka på utbildning, träffa andra ungdomar och dela ut stipendier eller andra priser till föreningar eller personer som ungdomarna tycker har gjort sig förtjänta av det.

Ge kunskap till både de unga och berörda beslutsfattare samt andra berörda aktörer

- En förutsättning för att ett ungdomsforum ska kunna fungera handlar om att de unga behöver kunskap och information om forumets roll och arbetsätt. För att utbildningsinsatserna ska vara verksamma bör de unga finnas med i såväl planering som i själva

genomförandet.

- Ge kunskaper om hur kommunen fungerar och hur forumet kan påverka besluten och ärenden.

Se till att skapa en dialog och utveckla en positiv kommunikation mellan forumet och beslutsfattare samt andra berörda aktörer

- Använd både ett tal- och skriftspråk som de unga kan ta till sig. Undvik att använda termer och ord som kan missförstås. Både det talade och det skriftliga språket kan fungera som en härskarteknik och innebära att de unga inte ges möjlighet till delaktighet eller inflytande.
- Låt ungdomarna bestämma över sina mötesformer och bygg upp en positiv relation genom att delta på deras villkor. Några exempel på mötesplatser eller metoder som använts är cafémöten, speakers corner och open space.
- Låt de unga själva få sätta sin dagordning. Var lyhörd för vilka frågor och ärenden de unga väljer att lyfta fram. Hjälpt forumet att hitta de dokument och andra handlingar de eftersöker.
- Redovisa var i processen ärendet ligger för att ungdomarna ska ges möjlighet att förstå den demokratiska processen.
- Skapa ett intresse för att delta i forumet genom att ta tillvara de unga som visar att de vill delta, istället för att utgå från ett strikt representativt system.
- Sprid positiva exempel. Många gånger sprids en bild av att det inte lönar sig att försöka påverka. Denna bild ges ofta i media och ibland av unga som faktiskt har upplevt detta. En sådan bild ger inte de unga en vilja att aktivera sig. För att motverka denna bild kan kommunen sprida positiva exempel där barn och unga har kunnat påverka sin situation eller har lyckats med att få igenom sitt förslag.
- Återkoppla besluten. Det visar sig många gånger att även om barn och unga har haft möjlighet att delge sina synpunkter till beslutsfattare så får de inga besked om vad som händer med de förslag eller idéer som lagts fram. I många fall får den unge inte heller någon förklaring till varför beslutet blev som det blev. För att barn och unga ska ha en rimlig chans att förstå dessa komplicerade processer är det av största vikt att de får respons på sitt engagemang. Vuxna har ett ansvar för att redovisa vilka beslut som fattats, eller inte fattas och för att förklara dem på ett sätt så barn och ungdomar förstår.
- Involvera gärna skolorna i inflytandeforumets verksamhet. Det kan handla om att använda skolorna som rekryteringsbas eller som en kanal för forumet att inhämta alternativt föra ut åsikter.
- Ge någon form av bevis på att den unge har deltagit i inflytandeforumet. Detta kan vara en merit som kan användas på olika sätt.

Följ upp forumet kontinuerligt

- Gör regelbundna uppföljningar av hur forumet fungerar och var inte rädd för att förändra det utifrån nya förutsättningar.
- Vid behov kan kommunens revisorer följa upp forumets roll och verksamhet i förhållande till de mål som finns för verksamheten.